

KLUCZOWE ZAGADNIENIA, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ PODCZAS WDRAŻANIA ŚRODKÓW ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU MIEJSKIEGO

Aby przeciwdziałać głównym problemom związanym z ruchem drogowym w miastach, takim jak korki uliczne, zanieczyszczenie powietrza i emisja gazów cieplarnianych, niska jakość usług komunikacji zbiorowej oraz nieodpowiednie warunki w zakresie bezpieczeństwa na drodze, miasta mogą wdrażać różne działania związane ze zrównoważonym transportem.

W ramach inicjatywy CIVITAS II (2005–2009) miasta, wspierane przez Komisję Europejską w celu zademonstrowania zrównoważonych środków transportu, były w stanie wdrożyć różne typy działań, obejmujące rozwiązania pomocnicze, techniczne i ograniczające ruch samochodowy. Zalecenia i wskazówki dotyczące pomyślnego wdrożenia każdego typu działań przedstawiono w dwunastu dokumentach pt. „Policy Advice Notes” (PANs). Najważniejsze czynniki, które należy wziąć pod uwagę w procesach wdrożenia, zebrano w niniejszym krótkim dokumencie informacyjnym.

Przed wszystkim należy opracować plan działania dotyczący każdego rozwiązania, wprowadzany w następujący sposób:

OPRACOWANIE PLANU DZIAŁAŃ DLA KAŻDEGO ROZWIĄZANIA

- Określenie ustalonych celów, które mają zostać osiągnięte przez wdrożenie danego działania.
- Stworzenie dobrej bazy danych (np. dotyczących obecnej sytuacji związanej z ruchem drogowym, istniejących technologii, przykładów dobrych praktyk).
- Analiza istniejących warunków ramowych (np. prawnych, finansowych, kulturowych, geograficznych).
- Utworzenie zespołu projektowego i identyfikacja zaangażowanych udziałowców.
- Określenie, jakie oficjalne decyzje są niezbędne do wdrożenia działania.
- Wskazanie obszaru docelowego i populacji docelowej.
- Opracowanie prognozy dotyczącej wpływów działań.
- Opracowanie koncepcji działań, obejmującej:
  - projekt infrastruktury i usług,

- harmonogram i plan finansowy,
- zaangażowanie udziałowców itp.
- Organizacja przetargu i zamówienie wyposażenia (jeśli jest potrzebne).
- Testy nowej techniki lub systemu, najpierw na małą skalę.
- Organizacja całego rozwiązania (drugi etap).
- Wprowadzenie działań promocyjnych i marketingowych.
- Wprowadzenie działań związanych z kontrolą i egzekwowaniem.
- Ocena i monitorowanie oddziaływania wprowadzonego rozwiązania.

Szczegółowe opisy etapów prac przy różnych typach działań można znaleźć w poszczególnych dokumentach PANs. Niektóre ogólne zalecenia dotyczące poszczególnych elementów przedstawiono poniżej:

Określenie ustalonych celów do osiągnięcia

Ważne jest określenie ustalonych celów dla miasta, np. o ile (procentowo) należy zmniejszyć emisję CO₂ w następnych latach. Cele te powinny być wyrażane ilościowo i powiązane ze skutkami i efektami działania. Po ustaleniu celów można znaleźć odpowiednie środki, które pomogą w ich osiągnięciu.

Analiza uwarunkowań ramowych

Znajomość istniejących ram prawnych, finansowych i dotyczących odpowiedzialności to bardzo ważny etap zapewniający stabilne, ale mimo to elastyczne środowisko pracy, np. przez stworzenie grupy do spraw kontroli budżetu lub ustalenie ścisłych warunków umownych dotyczących jakości i dotrzymywania terminów.

Uczestnictwo i zaangażowanie udziałowców

Kluczowe jest jak najwcześniejsze zaangażowanie udziałowców w celu zwiększenia akceptacji dla podejmowanych działań. Dlatego bardzo ważne jest ustalenie wyraźnych zamierzeń, co pozwala definiować strategię i cele. Istotne jest nawiązanie kontaktów z grupami lobbystów i mediami oraz znalezienie odpowiednich metod komunikacji. Zwłaszcza działania związane z ograniczeniami muszą być dokładnie objaśniane opinii publicznej. Konieczny jest otwarty dialog na temat efektów, korzyści i kosztów oraz podmiotów, które zyskują i tracą w związku z wprowadzanymi działaniami.

Informacje i promocja

Wprowadzeniu nowych działań powinny towarzyszyć dobrze skoordynowane kampanie informacyjne. Kampanie promocyjne, edukacja i działania szkoleniowe są istotne dla przekonania różnych grup odbiorców do zaakceptowania i używania nowych usług.

Ocena

Ocena działań rozpoczyna się na początku procesu (np. zgromadzenie istniejących danych, analiza obecnej sytuacji). Stała ocena podejmowanych działań umożliwia lepszą koordynację i korygowanie planu działań oraz środków finansowych. Umożliwia ona także udziałowcom prezentację wyników działań po ich wdrożeniu.

ZAPEWNIENIE, ŻE ŚRODKI FINANSOWE SĄ DOSTĘPNE, A DANE DZIAŁANIE MA UZASADNIENIE EKONOMICZNE

Podczas opracowywania alternatywnych opcji mobilności należy wykazać korzyści ekonomiczne dla uczestniczących w przedsięwzięciu udziałowców, a także potencjalne oszczędności dla sektorów prywatnego i publicznego. Przy inicjowaniu działań związanych ze zrównoważonym transportem miejskim ważne jest przestrzeganie wcześniej zdefiniowanego planu finansowego, aby zapewnić odpowiednie finansowanie projektu. Należy tu wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- Konieczne jest utworzenie wyczerpujących dokumentów dotyczących planowania i polityki, objaśniających cele działania i jego udział w realizacji ogólnych celów miasta.
- Należy sprawdzić, czy dane działania mogą być wdrażane w ramach realizacji planu rozwoju transportu miejskiego.
- Ze względu na opłacalność działania o mniejszym zakresie można połączyć w jeden projekt albo uwzględnić w projekcie już istniejącym.
- W celu wdrażania działań związanych z komunikacją miejską można tworzyć kreatywne partnerstwa z firmami prywatnymi (np. spółki publiczno-prywatne).
- Jeśli lokalne źródła finansowania są niedostępne, miasto musi wystąpić o fundusze regionalne, krajowe lub prywatne. Dla zapewnienia ich dostępności kluczowe znaczenie ma zintegrowanie tematów transportu miejskiego z polityką na szczeblu wojewódzkim, regionalnym i lokalnym.
- Istnieją także różne programy Wspólnoty Europejskiej, wspierające i współfinansujące działania związane ze zrównoważonym transportem w miastach. Inicjatorzy lokalnych działań powinni się do nich zwracać. Należą do nich:
  - 7. Program Ramowy Badań, Rozwoju Technologicznego i Wdrożeń (7PR) (2007–2013, finansowanie od 50 do 100% (<http://cordis.europa.eu/>))

- Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007–2013): dwa programy operacyjne: (1) *Intelligentna energia dla Europy II*, finansowanie: 75%; (2) Program na rzecz wspierania polityki w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT PSP), finansowanie od 50 do 100%.
- Program LIFE+ (2007–2013), finansowanie do 50% (adres internetowy: <http://ec.europa.eu/environment/life/>). Celami programu są, między innymi, przyczynienie się do poprawy oddziaływania obszarów miejskich w Europie na środowisko lub promowanie efektywnego wdrożenia i egzekwowania wspólnotowych przepisów w sprawie ochrony środowiska.
- Program STEER (adres internetowy: <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/>). Celem programu STEER jest zwiększenie wiedzy lokalnych instytucji rządowych w dziedzinie transportu, ponieważ oszczędność energii w transporcie nie była dla nich wcześniej priorytetową kwestią.
- Program URBACT (adres internetowy: <http://urbact.eu>). URBACT to europejski program wymiany doświadczeń i edukacji, promujący zrównoważony rozwój miast.
- Fundusze strukturalne i fundusze spójności jako fundusze europejskiej polityki spójności.
  - » Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) (fundusz strukturalny).
  - » Fundusz spójności dla państw członkowskich o dochodzie krajowym brutto (DNB) poniżej 90% średniej wspólnotowej (nowe państwa członkowskie plus Grecja i Portugalia).
  - » Programy europejskiej współpracy terytorialnej (wcześniej inicjatywa INTERREG)Zgodnie z zasadą pomocniczości zarządzanie tymi funduszami należy do obowiązków państw członkowskich.

OSOBA KONTAKTOWA

CIVITAS Secretariat
C/o The Regional Environmental Center for
Central and Eastern Europe (REC)
Ady Endre út 9-11, 2000 Szentendre
HUNGARY
E-mail: secretariat@civitas.eu
Tel: +36 26 504046, Faks: +36 26 311294

